

Opmerkingen gemaakt omtrent het « Verslag Robinson » door de Belgische Kolennijverheid

VOORWOORD

Afgevaardigd door de Administratie voor Economische Samenwerking, hebben de twee Amerikaanse ingenieurs die het Verslag Robinson opstelden, een zeker aantal belgische mijnen bezocht, in volledig akkoord met de uitbaters.

Uittreksels uit een eerste tekst, die een werkbasis vormde en zekere elementen bevatte welke, ten gevolge van onvoldoende studie, onjuistheden inhielden, hebben het voorwerp uitgemaakt van ontijdige publicaties.

Na een in alle oprechtheid en wederzijds vertrouwen gevoerde gedachtenwisseling, hebben de opstellers van het Verslag de noodzakelijkheid erkend deze tekst op meerdere plaatsen te herzien.

Het is hier niet de plaats om de vergissingen op te sommen in deze tekst vervat.

Wij zullen ons uitsluitend beperken tot het onderzoek van het officieel document.

De onderzoekers hebben een verdienstelijke inspanning gedaan om de voorwaarden te begrijpen van de belgische kolennijverheid in haar geheel.

Het beperkt aantal en de zeer korte duur van hun bezoeken konden echter aan deze mannen, gewoon aan de eigenaardigheden van het Amerikaans mijnveld, die totaal verschillen van deze van het Belgisch mijnveld, niet toelaten, niettegenstaande de beste wil ter wereld, zich een juist denkbeeld te vormen van onze exploitatievoorwaarden.

Zelfs in zijn officiële versie kan het « Verslag Robinson » niet de algehele goedkeuring wegdragen van de belgische kolennijverheid.

Met het oog op de duidelijkheid van de uiteenzetting, hebben we dezelfde rubrieken aangenomen als deze van het Verslag.

ONTLEDING VAN HET VERSLAG ROBINSON

HISTORISCH OVERZICHT

Dit historisch overzicht getuigt van een werkelijke objectiviteitszin.

Hierin wordt bevestigd dat zich in België de diepste exploitaties bevinden waarin de hoogste temperaturen heersen, dat men er partij trekt uit de dunste lagen en men er de meest mijngastrijke

lagen durft ontkolen, dat onze exploitatiemethoden deze zijn die best aan onze mijnvelden zijn aangepast, dat onze lonen de hoogste zijn in Europa — in tegenstelling met wat vóór de oorlog het geval was.

Maar het voegt er aan toe dat, sedert 1940, zeer weinig verbeteringen werden aangebracht aan de bovengrondse installaties, in tegenstelling met wat in Frankrijk verwezenlijkt werd.

Enkele woorden uitleg en enkele cijfers dringen zich hier op.

Einde 1949, hadden de kolenmijnen van Frankrijk, van de Marshallhulp, 11 milliard belgische frank ontvangen voor een jaarlijkse productie van 53 miljoen ton. Hierbij zou men de latere toewijzingen moeten voegen.

Tot nog toe hebben de belgische kolenmijnen slechts 730 miljoen frank ontvangen voor een jaarlijkse productie van 29 miljoen ton.

Om de historische uiteenzetting van deze kwestie te vervolledigen dient er aan herinnerd dat sedert de eerste grote belgische kolencrisis van 1928, de prijzen van de kolen hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks onder toezicht stonden van de regering. Dientengevolge was de belgische kolennijverheid in de chronische onmogelijkheid, in haar geheel, tot de nodige afschrijvingen over te gaan.

Aldus werden, van 1929 tot 1939, gedurende 10 jaren, 2.304 miljoen frank vastgelegd, terwijl slechts 1.416 miljoen frank van die tijd werden afgeschreven, dit wil zeggen 60 % van de uitgaven.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Het ligt niet in onze bedoeling, ter gelegenheid van het onderzoek van een Verslag dat de technische kant van het belgische kolenvraagstuk bestudeert, hier onze stellingen uiteen te zetten wat de invloed betreft van de prijs van de kolen op de belgische economie.

Toch willen wij eraan herinneren dat de weerslag van de prijs van de kolen op deze der afgewerkte producten zeer veranderlijk is en dat een onderscheid zich op dit gebied opdringt.

Zeker, het goedkope leven en de betrekkelijk lage lonen vergoedden, vóór de tweede wereldoorlog, de armoede van onze kolenvelden, niettegenstaande alles de minstbedeelde ter wereld.

Maar men kan niet ontkennen dat, gedurende deze periode, in België grote vooruitgang werd gemaakt in de techniek der kolendelving: electrificatie van zetels, uitbreiding der lange pijlers, invoering van metalen ondersteuning, mechanisatie van de afbouw, van het vervoer in de pijlers en van het ondergronds vervoer in het algemeen; tenslotte, voor wat meer in het bijzonder de Kempen betreft op punt stellen van een ondersteuning in de galerijen en steengangen die in staat is te weerstaan aan een ontzaglijke terreindruk, waarvan zij die de wederwaardigheden van deze strijd niet hebben meegeleefd, zich de sterkte niet kunnen inbeelden.

De diagram (Fig. 1) toont de resultaten aan van de vooruitgang in de techniek. Het toont aan dat, sinds 1929, de belgische rendementen minstens in dezelfde verhouding gestegen zijn als die van het buitenland. En dit spijs het feit dat het belgisch mijnveld, door zijn aard zelf en door zijn exploitatiemoeilijkheden, minder toegang bood dan dit van de andere landen tot het toepassen van de technische verbeteringen.

De politiek van de subsidies, na de oorlog ingesteld, bleef ons opgelegd tot einde September 1949.

Tot op dat ogenblik hebben we niet opgehouden de « rechtvaardige prijs » te vragen.

In September 1947 namelijk, ter gelegenheid

van de viering van het honderdjarig bestaan van de Vereniging der Ingenieurs uit de School van Luik, hebben we een alarmkreet geslaakt. Wij hebben herinnerd aan de lapidaire en zo diepzinnige formule van de Hr. P.H. Spaak, toen Eerste Minister: « Men bouwt geen gezonde economie op kunstmatige prijzen ».

Het is onbegrijpelijk dat, na de oorlog, de kolennijverheid geen periode van grote voorspoed heeft gekend. Integendeel, de kolen, zeldzaam en gevraagd product, werden beneden hun kostprijs verkocht.

Het was nutteloos wetteksten op te stellen om de bevooroordeelde bedrijven te verhinderen werkrachten te ontnemen aan deze die men in de ellende hield.

De voorspoed van de kolennijverheid zou, zonder dirigisme, zonder fonctionnarisme, en zonder nadeel voor de collectiviteit, de problemen van wederuitrusting, van woningbouw en van kolensparing opgelost hebben.

En toch, spijs dit verzwakkend regime, is de productiviteit van de belgische mijnen, na de bevrijding zeer snel gestegen.

Het tweede deel van de diagram (Fig. 1) toont op klaarblijkende wijze aan dat, op dit gebied, de belgische inspanning na de bevrijding vruchtbaarder geweest is dan deze van de andere landen.

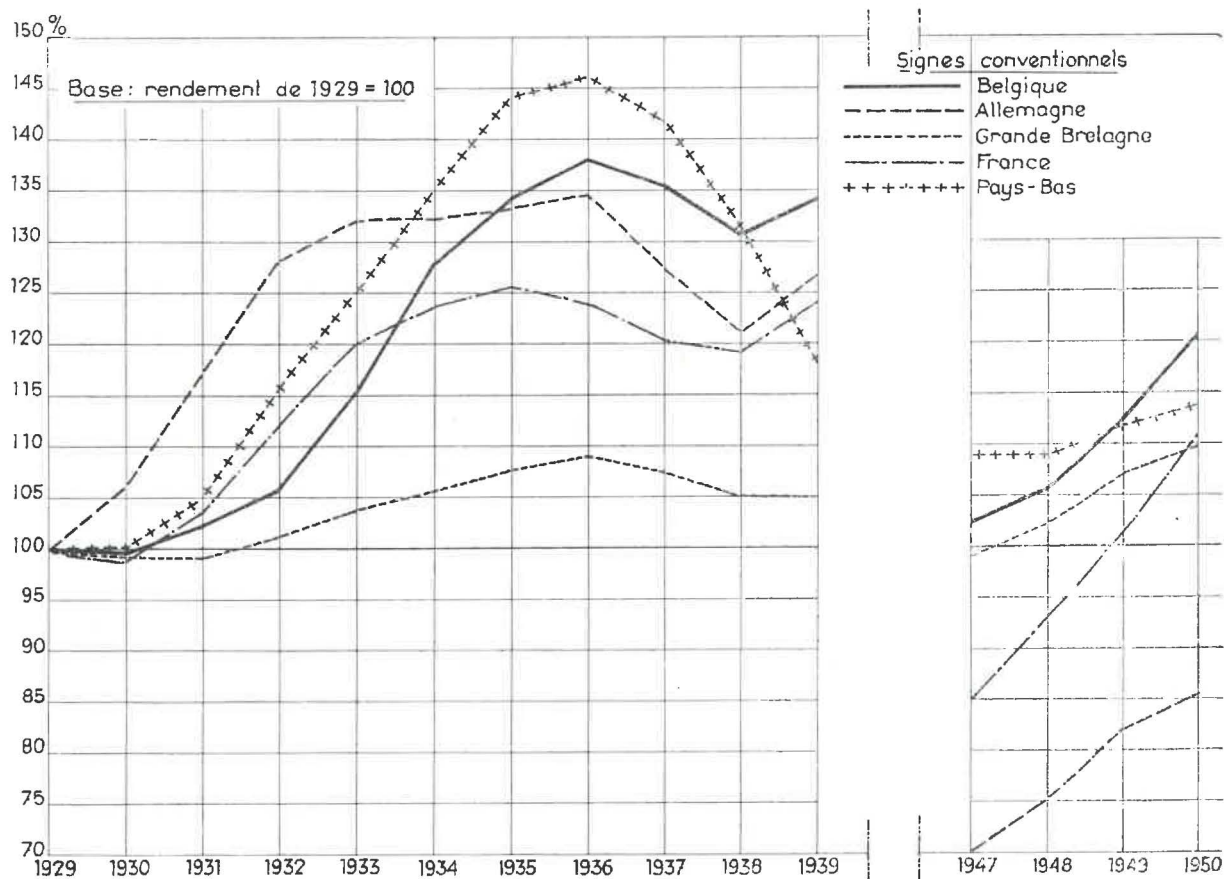

Fig. 1. — Index van de evolutie van het gemiddelde boven en ondergronds rendement, per arbeider en per dienst, in de steenkoolmijnen van de bijzonderste voortbrengende landen van West-Europa, van 1929 tot 1950.

Basis: rendement van 1929 = 100.

BIJZONDERE BESCHOUWINGEN BETREFFENDE DE BELGISCHE MIJNEN

Ontdaan van alle voorafgaandelijke beschouwingen: aard van het mijnveld, kolenpolitiek, peil van de lonen en maatschappelijke lasten vóór en na de oorlog, belangrijkheid van de kolen in de nationale economie, invloed van de laatste devaluatie, wordt de thesis van het verslag samengevat in deze fundamentele zin:

«Na zijn beraad zijn wij van oordeel dat de » gemiddelde productieonkosten, die thans meer » dan \$ 14 per ton bedragen, tot op minder dan » \$ 11 per ton zouden kunnen teruggebracht worden en dat, in sommige gevallen, deze kostprijs » zou kunnen dalen tot minder dan \$ 9 per ton. »

Wij zullen verder op dit essentiële punt terugkomen wanneer wij de grondslagen van deze bewerking uitvoerig zullen bestudeerd hebben.

1. Studie van een mijn.

De fundamentele vergissing van de opstellers van het Verslag ligt in een volkomen ongewettigde veralgemening. Deze vergissing is bijzonder tastbaar wanneer de Amerikaanse ingenieurs een der oudste en der minst gemechaniseerde mijnen van het land bestuderen, haar op het papier «moderniseren», zich steunend op geologisch trouwens onhandbare veronderstellingen, en daarna deze bewerking voorstellen als het type van wat in België kan gedaan worden.

Het gaat, in onderhavig geval, over een bijzonder ongelukkige mijn, sinds vele jaren van financiële middelen beroofd, gedurende de oorlog tragisch getroffen in haar leiding, op het punt overgenomen te worden door een naburige vennootschap, wat, zoals het Verslag het trouwens aanduidt, sindsdien verwezenlijkt werd.

De billijkheid van de «extrapolatie» van een dergelijk geval tot gans de Belgische industrie kan dus niet ernstig verdedigd worden.

Een uitspraak toepasselijk op het gemiddelde der Belgische kolenmijnen zou slechts kunnen steunen op de uitvoerige studie van talrijke mijnen, gekozen op al de sporten van de ladder der Belgische productiviteit, studie die noodzakelijkerwijze zou moeten gemaakt worden na veelvuldige bezoeken aan de werkplaatsen.

Anderzijds berust gans de studie op een verkeerde grondslag door «de overmaat van concentratie der werkplaatsen» die zij veronderstelt.

De bestudeerde mijn produceerde 670 ton per dag door het afbouwen van 11 pijlers.

Na het bezoeken van één enkele van deze pijlers hebben de opstellers van het Verslag zich voldoende ingelicht geacht om een dagelijkse productie van 1.000 ton voortkomende uit 4 pijlers van 250 t elk, te kunnen aanbevelen. Maar zij voegen er aan toe: *voor zover de aanvankelijke veronderstellingen omtrent de kolenvoorraad en de geologische voorwaarden het toelaten.*

De ingenieurs waarop de opstellers zinspelen, hebben verklaard dat het een absolute onmogelijkheid is, bestendig 4 pijlers van 250 ton te exploiteren in het bedoelde mijnveld.

In deze mijn, veranderd volgens de verbeelding van de opstellers, voorziet het ontwerp van verdeling van het personeel geen enkel arbeider voor de voorbereidende werken, geen enkel nabreker, en slechts 20 arbeiders voor het herstellen der gale-rijen, en dit op 1.000 m diepte.

Het geeft 16 arbeiders op voor het hoofdvervoer en secundair vervoer en 8 aangestelden bij de laadplaatsen, dit alles voor drie diensten.

Bovengronds worden 6 personen toegewezen aan de losvloer, 16 aan de werkplaatsen en de houtmagazijnen, 36 aan de wasinrichting en de behandeling.

Dit schema is ongetwijfeld toepasselijk op vele Amerikaanse mijnen die op geringe diepte, in vaste grond, dikke en over lange afstanden regelmatige lagen ontginnen.

De afwezigheid van voorbereidende werken in het gesteente en van nabreken is aannemelijk in deze mijnen, maar geen enkele van de onze ver- toont de voorwaarden die dit zouden toelaten.

2. Commentaar over de verhoging van het rendement en de verlaging van de kostprijs.

De opstellers verwijten aan de kolennijverheid zich voorzien te hebben van bovengrondse installaties van «reusachtige» afmetingen ten einde haar producten te valoriseren door het vervaardigen van briketten, van coke en van elektrische drijfkracht: investeringen waarvan, volgens de opstellers, «de resultaten ontgoocheland zijn geweest».

Het tegenovergestelde is waar.

De valorisatie der producten van mindere kwaliteit: fijnkolen en poederkolen, is een absolute noodzakelijkheid voor sommige van onze kolenmijnen die hen, in normale omstandigheden, op geen andere wijze zouden kunnen afzetten.

De onderzoekers schijnen uit het oog te hebben verloren dat «de Belgische kolen zeer broos zijn en veel zachter dan gelijk welke andere kolen». Het zijn hun eigen woorden.

Dit is vooral waarvoor verschillende kolenmijnen die zij bezocht hebben en waarvan de producten een zo grote hoeveelheid poederkool bevatten dat deze mijnen thans niet meer zouden bestaan indien zij niet, vóór veertig of vijftig jaar, het vooruitzicht gehad hadden fabrieken van briketten en soms, later, elektrische centrales op te richten.

Trouwens, de lonen en de prijzen door de staat vastgesteld zijn zodanig dat de productie van de kolen, op zichzelf genomen, al te dikwijls een weinig of niet renderende operatie uitmaakt. Daartegenover laat de staat, in het algemeen, aan de verwerkers en verkopers van kolen toe winst te maken.

Het is dan ook niet te verwonderen dat de kolenmijnen trachten hun toestand te verbeteren door te genieten van een deel der voordelen van deze verwerkingen.

Indien de kolenmijnen, onder meer, individueel of in groep, hun eigen elektrische centrales bouwen of behouden wanneer zij een voldoende vermogen kunnen bereiken, dan is het omdat geen enkele energielevering van buiten uit hun zou kunnen

gedaan worden aan een prijs die hen zou aanzetten ze te laten varen. Dit is trouwens niet te verwonderen gezien de voordelen « a priori » die de kolenmijnen halen uit het ontbreken van vervoerontkosten van de kolen, het wegvallen van de overdrachttaksen, de besparing op verlies in de lijnen, op afschrijving van het net en op algemene onkosten, zonder rekening te houden met het aanzienlijk belang dat het vrije en directe gebruik van hun tweederangsproducten voor hen betekent en de zekerheid van bevoorrading die de autonomie productie van energie hun verschaft.

3. Werkplaatsen.

De opstellers veroordelen de belangrijkheid van de werkplaatsen van de kolenmijnen en zetten voorop dat 90 % van de arbeiders die erin werken zouden kunnen uitgeschakeld worden.

Wij zijn met hen akkoord waar zij verklaren dat de mijnwerkplaatsen normaal geen nieuw materiaal moeten bouwen.

Wij denken trouwens dat zij dit in de meeste gevallen niet doen.

De voornaamste rechtvaardiging van de mijnwerkplaatsen wordt in het Verslag niet vermeld: het is hun mogelijkheid *snel* te handelen in dringende gevallen (wat dikwijls voorkomt in de mijnexploitatie). Daar de Directie van de mijn soeverein is in haar werkplaatsen, stelt zij zelf de volgorde vast in het uitvoeren van de werken en kan zij snel het hoofd bieden aan hachelijke toestanden, wat haar onmogelijk zou zijn indien ze uitsluitend van buitenstaanders afhing.

Het is zeker dat de mijnwerkplaatsen zwaardere sociale lasten dragen dan vrije werkplaatsen. Maar zij vergen normaal minder algemene onkosten, zijn ter plaatse voor alle herstellingswerken, en moeten geen overdrachttaksen dragen. Onze onderzoekers bekommeren zich zeer weinig om deze laatste factor, maar hij is niettemin een harde werkelijkheid.

De bondige veroordeling van de 9/10 van de activiteit der werkplaatsen is dus zeker niet gerechtvaardigd.

Men zou er zich rekenschap van geven zo men een uitvoerige analyse ondernam van hun werken, wat niet gedaan werd.

4. Verdeling van het personeel.

De opstellers beweren dat de diepte van de exploitatie en de dunheid der belgische lagen slechts 13 % van het personeel der mijnen beïnvloedt en dat al de andere bewerkingen « te vergelijken zijn bij deze die uitgevoerd worden in andere mijnen over de wereld ».

Wij kunnen deze bewerking niet bijtreden.

De verhouding van 13 % drukt het quotient uit van het aantal koolhouwers door dat van het totaal personeel, boven- en ondergronds.

Welnu, de efficiency van al het personeel tewerkgesteld in de pijlers buiten de koolhouwers (stutters, verplaatsers van installaties brekers, ganghouwers, machinisten, toezichters), ondergaat een vermindering, *in dezelfde verhouding als deze van de koolhouwers* door het feit van de dunheid der lagen en van de diepte der exploitaties.

Deze diepte vermenigvuldigt de onderhoudswerken meer dan in de andere mijnen ter wereld. Zij brengt exploitatienoodzakelijkheden mede die absoluut determinerend zijn voor de kostprijs.

De Hr. Robinson drukt trouwens zelf deze mening uit op sommige plaatsen van zijn historisch overzicht.

De dunheid der lagen en hun mijngasrijke natuur werken de concentratie der werkplaatsen tegen en laten dus niet altijd het gebruik toe van de krachtigste en aan personeel meest economische vervoermiddelen.

De verspreiding, de armoede en de geologische ingewikkeldheid van het mijnveld vermeederen de ploegen die zich bezighouden met het voorbereiden der werkplaatsen en met de verkenningswerken soms zonder enig resultaat uitgevoerd.

Deze kenmerken beperken noodzakelijkerwijze de dagproductie der schochten, ten minste in de bekens van het Zuiden. Zij brengen dus een vermeerdering mee van bovengronds personeel per ton opgedolven kolen.

5. Transportbandbazen.

Het afschaffen van de transportbandbazen hangt niet af van de goede wil van de uitbaters maar van een eventuele wijziging der thans geldende voorschriften. Het is begrijpelijk dat de Administratie van het Mijnwezen zich van al de nodige waarborgen omringt om te beletten dat branden — die de bron zouden kunnen zijn van mijngas — of stofontploffingen — zouden optreden ten gevolge van de overdreven verhitting van een aandrijfstation.

6. Voorbereidende werken.

De opstellers, onvoldoende vertrouwd met de grote onregelmatigheid van het belgisch mijnveld, vergeten dat de bestendigheid van de exploitatie, bij ontstentenis van voorbereidende werken lang bij voorbaat beëindigd, niet met veiligheid zou kunnen verzekerd worden. In de Verenigde Staten strekken de lagen zich op regelmatige wijze uit over grote oppervlakten, terwijl bij ons, ten gevolge van geologische omstandigheden: plooiingen, verschuivingen, sleuringen, talrijke verkenningen moeten uitgevoerd worden om de bestendigheid van de exploitaties te verzekeren.

De meeste kolenmijnen stellen ieder jaar, voor deze werken, een oordeelkundige planning op en leggen er zich op toe deze uit te voeren, in de mate waarin de omstandigheden het hen toelaten.

Zo de opstellers langer en van dichter bij het leven van onze mijnen hadden meegeleefd zouden ze trouwens weten dat de vertraging in het uitvoeren van de voorbereidende werken een meer voorkomend en ernstiger kwaad is dan hun te vroege afwerking.

7. Besluiten.

Deze besluiten zijn bevuurd met ongerechtvaardigde veralgemeningen.

Een reeds in de inleiding ontwikkelde gedachte hernemend, beweren zij, zonder het de bewijzen, dat de hierboven opgesomde beschouwingen op elke belgische mijn kunnen toegepast worden.

Men duidt het de uitbaters ten kwade dat de vooruitgang die in zekere mijnen of in zekere werkplaatsen werd verwezenlijkt, het nog niet in alle is.

De uitbaters laten enkel opmerken dat al de vorderingen niet overal op hetzelfde ogenblik kunnen doorgevoerd worden en dit om de volgende klaarblijkende redenen :

- Iedere technische veralgemening moet voorafgegaan worden door een proefstadium en door een aanpassingsstadium van het materiaal aan de speciale toestanden van elke mijn. België, door de oorlog van zijn buitenlandse betrekkingen afgesneden, heeft deze proefnemingen aangevat met een onvermijdelijke vertraging.
- In België, waar het mijnveld zeer verscheiden is, stelt de mechanisatie van elke werkplaats een verschillend probleem.
In de Verenigde Staten daarentegen, exploiteert elke mijn in 't algemeen slechts één enkele laag. Eens een werkwijze op punt gesteld, kan ze onmiddellijk veralgemeend worden. Vandaar de vergissing van de opstellers van het Verslag.
- De veralgemening van de vooruitgangen zal, indien zij snel moet doorgevoerd worden, kapitalen vergen die de belgische koolindustrie, verarmd door tien jaren oorlog en naoorlog, slechts voor een zeer klein deel bezit.
- De leveringen van de constructeurs worden slechts op een beperkte cadans gedaan.
- De vorming van gespecialiseerde ploegen voor het besturen van de machines vergt een betrekkelijk lange tijd.

De uitbaters denken trouwens dat dezelfde opmerkingen zou kunnen gemaakt worden zijn, indien het onderzoek van de opstellers betrekking gehad had op andere bedrijven, en namelijk op deze die zich beklagen over de duurte van de belgische kolen.

De industrie is in voortdurend « worden » en de mogelijkheid er aanhoudend verbeteringen in aan te brengen rechtvaardigt juist de tegenwoordigheid van de ingenieurs die haar leiden.

BIJLAGE

Schatting van de inkrimping van het aantal arbeiders in het geheel der belgische mijnen.

Uitgaand van de totaal ongegronde veronderstellingen uiteengezet in de paragraaf « studie van een mijn », trachten de opstellers, na aan deze mijn, tegen alle waarschijnlijkheid in, een ideaal rendement van 1.260 kg boven- en ondergronds te hebben toegeschreven uit dit cijfer het rendement af te leiden dat gemiddeld in de belgische mijnen kan verwezenlijkt worden.

Door het cijfer van 1.260 kg met de 20 % te verminderen (waarschijnlijk veiligheidshalve), komen zij tot een rendement van 1.010 kg dat zij tot doel stellen aan het geheel der kolenmijnen.

Deze dubbele, geheel willekeurige raming, waarvan wij formeel iedere waarde betwisten, schijnt tot grondslag te hebben gediend van de essentiële beoordeling van het Verslag :

« Na rijp beraad zijn wij van oordeel dat de gemiddelde productieonkosten, die thans meer dan \$ 14 per ton bedragen, tot op minder dan \$ 11 per ton zouden kunnen teruggebracht worden en dat in sommige gevallen, deze kostprijs zou kunnen dalen tot minder dan \$ 9 per ton. »

Onnodig te zeggen dat, berekend volgens de hoger aangegeven methode, het cijfer van \$ 11, dat de opstellers ons tot doel stellen, iedere wetenschappelijke of zelfs louter belgisch basis mist.

Het is waar dat de kostprijs van de belgische mijnen nog moet verlaagd worden, dat hun rendement nog moet stijgen. Onze ingenieurs wisten en wilden het vóór elke buitenlandse kritiek, zoals de indrukwekkende curve van de rendementen van onze koolmijnen, sedert de bevrijding gestadig stijgend, het getuigd (Fig. 2). Deze curve zal, naar ons vast vertrouwen, haar stijging gedurende de komende jaren voortzetten, dank zij de arbeid van onze kaders en van onze arbeiders, tenminste indien de onontberlijke kapitalen ons ter beschikking worden gesteld en indien wij beschikken over de noodzakelijke arbeidskrachten.

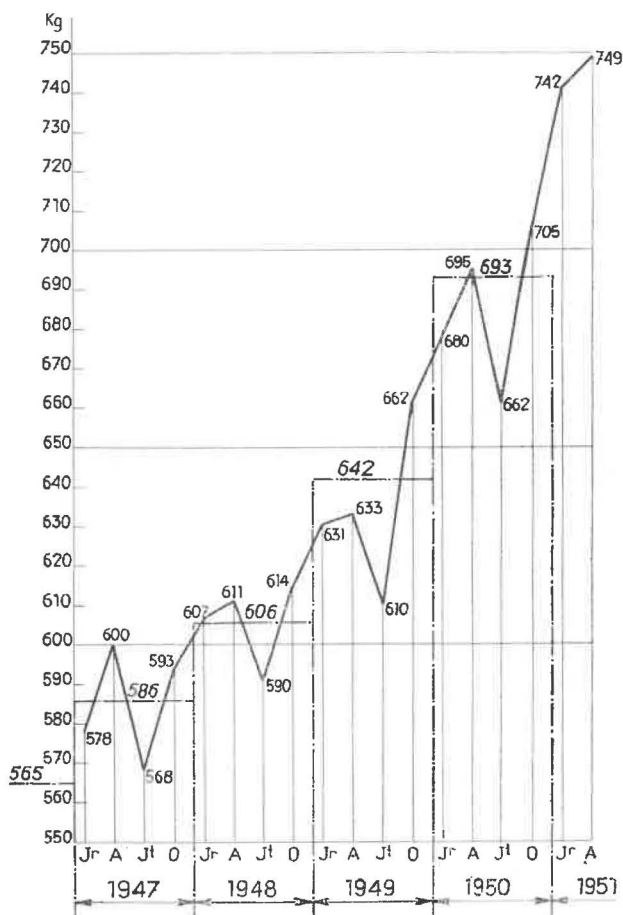

Fig. 2. — België.

Evolutie van het gemiddelde rendement, per arbeider en per dag, van het geheel der boven en ondergrondse arbeiders.

Maar, ten overstaan van de voortdurende schommelingen van het peil der lonen en der grondstoffen, ten overstaan ook van de talrijke onbekenden die de ingewikkeldheid van onze mijnvelden in het probleem binnenbrengt, is het aan om 't even wie onmogelijk, van nu af te zeggen tot op welk peil deze kostprijs zal kunnen dalen. Het was, menen wij, nog meer onmogelijk aan de opstellers van het Verslag, met de inlichtingen waarover zij beschikten en langs de methode die zij kozen, een cijfer vast te stellen dat verdiend in aanmerking te worden genomen.

Opbouw.

De opstellers erkennen dat onze exploitatiemethode deze is die best aangepast is aan ons mijnveld.

Deze vaststelling is fundamenteel.

Zij voegen er aan toe :

*« De mechanisatie in de pijlers zou moeten ver-
» volledig worden maar slechts na een grondige
» studie omtrent de soort mechanisatie die best past
» bij elke mijn en bij elke laag. »*

Men zou niet beter kunnen zeggen.

De mechanisatie van de afbouw maakt het voorwerp uit van standvastige studie vanwege onze ingenieurs, met de stille en verdienstelijke medewerking van onze technici en onze arbeiders. Wij volgen met aandacht alle pogingen die gedaan worden, zo in het buitenland als bij ons.

Niettegenstaande de minder gunstige voorwaarden van ons mijnveld, gebruiken wij onder zaagmachines vanaf het kleinste model aangepast aan lagen van 40 cm tot de zaaglader. De veralgemeening van het gebruik van de onderzaagmachines wordt methodisch voortgezet.

Wij volgen met de meeste aandacht de jongste proefmeningen met de draagbare onderzaagmachine; wij beproeven de machine met geactiveerde hamers, de schraper, de snelle schraper, enz...

De temperatuur aan het pijlerfront is dikwijls verzwakkend. Onze uitbaters hebben dan ook, ten koste van grote uitgaven, koelinstallaties doen bestuderen en uitgevoerd. Deze installaties doen aan hun ontwerpers zowel als aan het Instituut voor mijnhygiëne, door de uitbaters gesticht, en dat niet ophoudt zijn wetenschappelijke bijdragen te verlenen tot het succes van dergelijke ondernemingen, eer aan.

Hoofdvervoer.

Het vervoer door elektrische locomotieven wordt aangewend in vele belgische mijnen.

Deze locomotieven zijn in sommige gevallen voordeliger, voor vervoer over grote afstanden, in galerijen van lange duur en in vaste terreinen. Maar soms zijn zij kostelijker gebleken dan de Diesellocomotieven. Inderdaad, de diepe galerijen misvormen zich voortdurend en in zulke omstandigheden wordt het behoud van nauwkeurig geplaatste krachtige vervoerlijnen uitermate duur. Daarenboven wordt het gebruik van dit type van locomotief beperkt door het zeer mijngasrijk karakter van vele van onze mijnen.

Inrichting der laadplaatsen.

Zoals de opstellers het toegeven, zijn zeer vele dergelijke modernisaties doorgevoerd geworden (sommige sinds meerdere tientallen jaren reeds) of zijn ze thans in uitvoering.

Drijven der galerijen in het gesteente.

De opstellers halen bijzondere gevallen van onvolledige mechanisatie aan.

De lezer zal er uit besluiten dat deze gevallen de algemene regel uitmaken. Wij zouden evenveel gevallen van volledige mechanisatie kunnen aanhalen.

Het is duidelijk dat de Belgische ingenieurs die de proeven waarover het gaat hebben aangevat, er zich van bewust zijn dat zij niet, vanaf de eerste keer, de volmaaktheid bereikt hebben. Maar het probleem wordt, sedert lang, grondig bestudeerd in al de bekkens.

Het bezoek van onze ingenieurs aan de Verenigde Staten brengt ons in dit opzicht lessen welke wij gelukkig zullen zijn ons te nutte te kunnen maken.

Hetzelfde kapittel spreekt over de « middelen om de misvorming der galerijen te beletten ».

Op dit gebied werd heel wat verwezenlijkt en de opstellers kunnen slechts besluiten tot een nieuwe mogelijkheid elk jaar « vele miljoenen dollar » te besparen. *« Indien men de middelen vindt die het misvormen der galerijen zouden kunnen beletten ».*

Ze wachten zich trouwens wel zelf voorstellen te doen in die zin.

Zo men deze middelen kan ontdekken, dan zou het Congres over de terreindrukken, dat onlangs te Luik gehouden werd onder de auspiciën van het Nationaal Instituut voor de steenkolennijverheid, en dat ongeveer 475 deelnemers professoren en ingenieurs, waaronder 135 Fransen, 112 Duitsers, 40 Nederlanders, 30 Engelsen en 1 Amerikaan, enz..., congres dat een aanzienlijke weerklank heeft in het buitenland, het laatste zijn in zijn soort.

Gebruik van elektrische motors en van draagbare luchtcompressoren.

Het belang van dit probleem heeft ten allen tijde de aandacht van de Belgische ingenieurs gaande gehouden en talrijk zijn de mijnen waar de electrificatie van de ondergrond beëindigd of in uitvoering is, in de mate waarin het mijngasrijk karakter der werken het toelaat.

Het mijnreglement, dat thans in dit opzicht zeer streng is, wordt voor het ogenblik herzien ten einde de transformatie te vergemakkelijken.

De opstellers veralgemenen hier, nogmaals op een onlogische wijze : zij kiezen het geval van een niet geëlectriceerde mijn, bijzonder kostelijk aan pneumatische energie. Zij berekenen er de besparing mogelijk door electrificatie, vervolgens vermengingvuldigen zij deze besparing met de totale tonnemaat in België opgedolven. Zij voegen er weliswaar het volgende voorbehoud aan toe : « voor zover de gedane schattingen representatief zijn voor gans België ». Wij vrezen dat de lezer enkel de te besparen 115 miljoen dollar zal onthouden.

Proefneming van drijven van galerijen.

De achterwaartse afbouwmethode is niet nieuw voor ons. Zoals de opstellers zeggen, heeft zij slechts «afwisselende bijval» gekend, omwille van het soms aanzienlijke onderhoud dat de vooraf gedreven galerijen vergen.

Wij volgen nochtans met aandacht zekere proefnemingen van afbouw met mechanische zaag, die in Duitsland gevoerd worden in achterwaarts genomen pijlers en die eventueel, in bijzondere gevallen, bij ons zouden kunnen toegepast worden. Maar dan moet het houden van het nevengeesteente nog toelaten deze zeer voordelige methode toe te passen.

Verbetering van de techniek der transportbanden.

Het gaat hier over detailtechnieken die inderdaad in sommige gevallen toepasselijk zijn.

Toezicht.

In normale perioden is de opmerking van de opstellers gedeeltelijk waar.

Maar zij verliezen uit het oog dat, in de huidige omstandigheden, het aanzienlijk aantal vreemde werkrachten dat voortdurend aangroeit of zich vernieuwt, en de snelle afwisseling van gans het personeel der Belgische mijnen, de toepassing niet toelaten, in gelijk welke van deze mijnen, niet alleen van de Amerikaanse normen, maar zelfs van de normen van de beste steenkoolmijn van het land.

Schietmethode.

Airdox of Cardox, dat is een detailkwestie.

Wat de opstellers er ook van zeggen, de «Cardox» is weinig verspreid in België, waar men, onder de bescherming van het Nationaal Mijninstituut van Páturages, eerder zoekt naar krachtige veiligheidsspringstoffen.

Werkplaatsen.

Op dit punt werd reeds geantwoord.

Installaties voor koolverwerking.

Het vermogen en de uitbreiding van deze installaties komen in 't algemeen voort: uit de grote onzuiverheid van de kolen zoals ze uit de mijn komen, wat een zeer ingewikkelde behandeling van de stenen en de tussenproducten met zich brengt, uit de veeleisendheid van de Europese cliënteel en uit de brede prijsenschaal die deze veeleisendheid bekrachtigt.

De kwestie van het breken der kolen, van hun droogte, van hun aspect, spelen in België een veel grotere rol dan in de Verenigde Staten, en soms aanzienlijke verschillen in waarde rechtvaardigen dikwijls installaties die inderdaad ingewikkeld zijn.

Daarenboven zijn de Belgische mijnen in 't algemeen afhankelijk van de spoorweginstallaties van de Nationale Maatschappij — (de opstellers brengen trouwens hoger critiek uit op de mijnen die zich een eigen net vormen) en de onregelmatigheden in de toevoer van wagens hebben tot nog toe het bestaan uitgelegd van talrijke voorraadtorens die werkelijk de zeeverijen-wasserijen verzwaren.

Het is niettemin waarschijnlijk dat een vooruitgang mogelijk is in het ontlasten van deze installaties, maar dit onderstelt de medewerking van de cliënteel en van de spoorwegen.

Wij denken, in het bijzonder, dat de afschaffing van het met de hand lezen der grote kalibers, voorgesteld door de opstellers, in België slechts op zekere kolen kan toegepast worden. Deze oplossing wordt inderdaad voorzien in vele projecten van nieuwe wasserijen, sedert de oorlog opgemaakt. Maar zij moet slechts aangenomen worden na onderzoek van de handelswaarde der eindproducten, want tenslotte is het niet de kostprijs alleen die de voorspoed uitmaakt van een mijn, maar het verschil tussen haar verkoopprijs en haar kostprijs.

Wij achten het nuttig er hier aan te herinneren in welke mate de specifieke onzuiverheid der in België ontgonnen lagen het nettorendement per arbeider in onze mijnen verwezenlijkt, vermindert.

Het verlies bij het wassen bereikt bij ons doorgaans 40 %. In de Verenigde Staten zijn ongeveer 500 op de 3.000 mijnen uitgerust met een wasserij. Zo ons verlies bij het wassen zich bij voorbeeld beperkte tot 15 %, cijfer dat zeker in het gemiddelde der Amerikaanse mijnen niet bereikt wordt, dan zou onze nettoproductie met 40 % aangroeien zonder enige vermeerdering van personeel, en ons boven- en ondergronds rendement, dat nu 750 kg benadert, zou automatisch stijgen tot 1.060 kg.

Daarenboven zouden onze installaties voor koolzuivering er op merkwaardige wijze door verlicht en vereenvoudigd worden.

ONZE GEVOLGTREKKINGEN

Het kenmerk van het Verslag Robinson is, dat het met de vranke en bijna brutale Amerikaanse duidelijkheid, een oordeel uitspreekt dat voorkomt in de vorm van een zo scherpe als zwak gemotiveerde uitspraak.

Volgens het Verslag kan de kostprijs van het geheel der Belgische mijnen dalen tot 550 fr. en in sommige gevallen tot 450 fr.

Dit voorstel mist een basis omdat het, zoals we hierboven aangetoond hebben, steunt op twee ongegronde veronderstellingen en niet op een reeks gecontroleerde feiten:

- 1) De onderzoekers bestuderen in de bijzonderheden één mijn op de 147 zetels in bedrijf in België, en in deze mijn hebben zij slechts één pijler bezocht op de elf die afgebouwd werden. Hun exploitatieprogramma, theoretisch ideaal, wordt door de geologische toestanden te niet gemaakt. De vereiste exploitatievoorwaarden, die misschien in Amerika gewoon zijn, bestaan in geen enkele Belgische koolmijn.
- 2) Gesteld dat het programma opgemaakt voor de bestudeerde mijn uitvoerbaar zou zijn, dan laat niets toe het, op deze basis alleen, tot al de koolmijnen te veralgemenen. Niets rechtvaardigt evenmin de vermindering met 20 % die toegepast wordt op het theoretisch rendement van 1.260 kg boven- en ondergronds, om het aldus terug te brengen tot 1.010 kg. Waarom 20 %? Waarom niet meer, waarom niet minder?

Deze kostprijs van 550 fr. heeft dus geen werkelijke grondslag wanneer men hem toepast op het geheel der Belgische koolmijnen.

Om een over enkele jaren vermoedelijke kostprijs te berekenen, zou men moeten overgaan tot een grondig onderzoek in talrijke koolmijnen van ieder van onze bekkens. Voor ingenieurs die vertrouwd zijn met ons mijnveld zou minstens een jaar nodig zijn. Zoveel te meer zou het een veel langere tijd vergen voor vreemde technici en ingenieurs die gewoon zijn aan een mijnveld dat totaal van het onze verschilt, waar de ondergrondse exploitaties op geringe diepte liggen, beveiligd tegen de terreindruk, en waarvan een groot aantal zelfs tunnelsmijnen of dagbouwsmijnen zijn.

Elke dergelijke raming is trouwens uiterst wankeelbaar gezien de snelle schommelingen van de lonen en van de prijs der grondstoffen. Sedert de opstelling van het Verslag hebben de nieuwe uitgaven die de bezoldigingen, de maatschappelijke veiligheid en de prijs der verbruiksgoederen betreffen, onze kostprijzen reeds met 40 à 50 fr per ton overlast.

Voorzeker blijven er vorderingen te maken en hun verwezenlijking volgt zijn normale loop.

Maar om daartoe te geraken is er tijd, wilskracht, geld en misschien, zo we ertoe gedwongen worden, de opoffering van een gedeelte van onze mijnrijkdom nodig.

De tijd.

Het Verslag gunt hem ons, maar stelt geen duur vast.

De opstellers van het Plan Schuman hebben op vijf, zelfs zes of zeven jaar, de duur gesteld van de opgang naar de drempel van het gemeenschappelijke Europese tijdvak.

Deze tijdspanne schijnt ons verbazend kort. Niettegenstaande alles zullen wij trachten er naar ons best vermogen nut uit te halen.

De wilskracht.

« Er zullen ongetwijfeld allerlei gewoonten moeten overwonnen worden op dit gebied wat betreft de enkelingen. Er zal, gedurende een aanzienlijke periode, een standvastige inspanning moeten gedaan worden alvorens de nijverheid aanneemt de toepassing van moderne methoden » te overwegen. »

De HH. Robinson en Gentry werden in al de bekkens met sympathie begroet en met een delicate hartelijkheid ontvangen.

Daarom denken wij dat zij de draagwijdte van de termen vervat in bovenstaande verklaring, niet hebben gemeten.

Wij wijzen ze beslist af, in naam van gans onze mijnbevolking.

Ongetwijfeld hebben zij, in de loop van hun te kortstondige bezoeken in België, niet de gelegenheid gehad te vernemen dat onze ingenieurs de eersten ter wereld zijn geweest om schachten te delven die 600 m waterhoudend drijfzand doorboren. Wij houden er aan het met fierheid te onderlijnen, des te meer daar deze methode van afdiepen van schachten toegepast werd op diepten die

ver achter zich laten al wat ooit op dit gebied werd verwezenlijkt.

Ongetwijfeld hebben zij evenmin vernomen dat het bij ons is dat het gebruik van de samendrukbare metalen ronding op punt werd gesteld en zo het vitaal probleem van het houden der galerijen op grote diepte opgelost werd, nieuwigheid die vele levens gered heeft en de leefbaarheid heeft verzekerd van talrijke exploitaties.

Het is in onze oude bekkens dat men de dunste koollagen ter wereld ontgint.

Het is in mijnen door ons alleen ontgonnen dat « aanzienlijke hoeveelheden gas, onder een buiten- » gewoon hoge drukking, plotseling vrijkomen, met » zulk een kracht dat tonnen gesteente en kolen » tegelijk met het gas worden vooruitgestuurd » zoals de opstellers zelf zeggen.

Op dit ogenblik staan wij aan het hoofd van de landen in het opvangen van het mijngas, zodoende de veiligheid van het personeel en ook enigszins het rendement van de mijn verhogend.

Het is bij ons dat men in een vruchtbare samenwerking tussen onze technici en het staatsorgaan, het « Nationaal mijninstituut » te Pâturages, met de meeste ijver werkt aan het op punt stellen van de explosievrije apparaten zonder dewelke elke toepassing van electriciteit in onze mijn-gastrijke mijnen verboden is.

Het geld.

In September 1949 heeft de Nationale Raad voor de steenkolenmijnen, ingesteld door de wet, de wederuitrustingsbehoeften geschat op 13.747 miljoen, op een plan van vijf jaren.

Van haar kant heeft, in 1951, de Federatie der Kolenverenigingen een onderzoek ingesteld bij de koolmijnen omtrent hun behoeften en programma's voor de periode van zes jaren van 1951 tot 1956.

De programma's vertegenwoordigen uitgaven voor in totaal ...	15.187 miljoen
Het gedeelte van hun verkoopprijs dat de koolmijnen zich vrijwillig verplichten, sedert 1947, aan de wederuitrusting te besteden, zal, voor deze zes jaren, vertegenwoordigen	7.229 miljoen
Er blijven nog financieringsmogelijkheden te vinden voor ongeveer	7.958 miljoen

De Belgische koolindustrie zal dus moeten beroep doen op andere financieringsbronnen dan deze waarover zij gewoonlijk beschikt.

Opoffering van een gedeelte van onze mijnrijkdom.

Het laatste middel om de kostprijzen te verlagen is, zeggen ons sommigen, de minst winstgevende koolmijnen te sluiten, naar gelang de noodzakelijkheden.

Sedert de bevrijding werden reeds 11 schachten gesloten in de bekkens van het Zuiden.

Anderen zouden het reeds geweest zijn zo we niet de huidige opflakking van welvaart hadden gekend.

Welnu, de Belgische economie zal gebaseerd blijven op de kolen.

Zoals de Hr. L. C. McCabe — Chief of the Fuels and Explosives Division, Bureau of Mines, U.S. Department of the Interior. — te Genève verklaarde tijdens de zitting, in Mei 1951, van de Commissie voor de steenkoolnijverheid van de Internationale Organisatie van de arbeid, niettegenstaande de energetische concurrenten: petroleum, gas, watervallen, kern energie, zal de kool de basis blijven van de Bevoorrading in energie van de wereld.

En de Hr. McCabe betoogde:

« De mechanisatie van de industrie en de verhoging van de koolproductie moeten aangemoedigd worden aangezien deze energiebron meer uitbreiding zal nemen al naar gelang van de industriële ontwikkeling der landen; ten einde het hoofd te bieden aan de toekomstige behoeften moeten de kolenvoortbrengende landen grote inspanningen doen. De Verenigde Staten, waarvan de bevolking ongeveer 7 % bedraagt van deze van de aardbol, verbruiken thans 50 % van de wereldenergie, maar gezien de industrialisatie van de andere landen, zullen de Verenigde Staten, gedurende de eerstkomende vijftig jaren, nog slechts 11 % van de wereldenergie verbruiken. Men moet er rekening mee houden dat de

» koolindustrie zich nog meer zal ontwikkelen om » het hoofd te kunnen bieden aan de energiebehoeften van gans de wereld. »

Het handvest van Havana heeft het belang uitgeroepen van de vrijwaring der natuurlijke rijkdommen voor de toekomst van de mensheid. Het Verdrag Schuman, deze gedachte hernemend, stelt zich tot doel « een rationele politiek te bevorderen » van exploitatie der natuurlijke rijkdommen, die » hun onberaden uitputting zal vermijden ».

De sluiting van schachten zou de verzaking bekrachtigen aan een naar gelang de omstandigheden min of meer belangrijk deel van onze koolreserven.

Het is te gemakkelijk in de mijnen snelle en verrassende maar tijdelijke resultaten te bereiken door het uitkiezen van de rijkste gedeelten van de mijnvelden. De Belgische economie zal nog gedurende vele jaren Belgische kolen nodig hebben en er kan geen spraak van zijn de toekomst op te offeren voor een voorbijgaande en schijnbare voorspoed.

Het programma dat de Belgische koolnijverheid heeft uitgestippeld en waarvan zij, indien zij de financiële middelen ertoe bezit, de reeds aangevatte uitvoering spoedig hoopt door te drijven, zal toelaten haar kostprijzen merklijk te verlagen terwijl de bestendigheid van haar productie in de toekomst gevrijwaard wordt.